Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Täydentävä vastine

Luontoympäristöosasto/Erja Werdi ja Turo Hjerppe

21.11.2024

HE 175/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, ympäristönsuojelulain ja vesilain 3 ja 11 luvun muuttamisesta

Tässä muistiossa täydennetään hallituksen esityksestä 175/2024 vp siihen annettujen lausuntojen eräitä näkökohtia.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä annetun lain (1299/2004) osalta käytetään lyhennenimitystä vesienhoitolaki.

Sisällys

1. Vesien ekologista tilaa ja hankekohtaista poikkeusta koskevat kysymykset 2
1.1 Pintavesimuodostuman hyvän ja erinomaisen ekologisen tilan eroavaisuus 2
1.2 One out, all out -periaatteen käyttöönotto 2
1.3 Hankekohtainen poikkeus – pintaveden ekologiseen tilaan vaikuttava hanke 4
2. Pohjavesiä koskevat kysymykset 5
2.1 Pohjavesien pilaamiskielto YSL 17 § 5
2.2 Ehdotettu sääntely vesienhoidon 20 b §:ssä liittyen pohjavesiin 5
2.3 Pohjavesien luokittelu 6
2.4 Pohjaveden otto 7

1. Vesien ekologista tilaa ja hankekohtaista poikkeusta koskevat kysymykset

1.1 Pintavesimuodostuman hyvän ja erinomaisen ekologisen tilan eroavaisuus

Lausunnot

Lausunnoissa on esitetty hankekohtaisen poikkeuksen osalta näkemyksiä pintavesimuodostuman hyvän ja erinomaisen ekologisen tilan osalta (esim. Suomen ympäristökeskus).

Ympäristöministeriön vastine

Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vesien hyvä tila, eikä vesien tila saa heiketä. Vesipuitedirektiiviin perustuen kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy mahdollisuus tietyin edellytyksin heikentää vesimuodostuman tilaa erinomaisesta hyvään. Sääntely on ehdotettu siirrettäväksi uuteen vesienhoidon 20 c pykälään.

Vesipuitedirektiivin liitteen V pintavesien ekologisen tilan luokittelun normatiivisten määritelmien mukaan hyvässä tilassa ”Kyseistä pintavesimuodostumatyyppiä koskevat biologisten laatutekijöiden arvot osoittavat merkkejä ihmistoiminnasta johtuvista vähäisistä muutoksista mutta **eroavat ainoastaan vähän niistä arvoista, jotka tavallisesti liitetään kyseisen pintavesimuodostumatyypin häiriintymättömiin olosuhteisiin**”.

Pintaveden ekologisen tilan luokittelussa käytettäviä laatutekijöitä ovat kasviplankton, vesikasvit ja päällyslevät, pohjaeläimet sekä kalasto. Esimerkiksi kasviplanktonin osalta direktiivin liitteessä V vähäisiä muutoksia on määritelty seuraavasti: ”Kyseiset muutokset eivät osoita sellaista lisääntynyttä levien kasvua, joka johtaisi ei-toivottuihin muutoksiin vesieliöstössä tai veden tai sedimentin fysikaalis-kemiallisessa laadussa. Vähäistä lisääntymistä voi ilmetä kukintojen esiintymistiheydessä ja voimakkuudessa verrattuna tyypille ominaiseen tilanteeseen”.

Vastaavasti kalaston osalta todetaan vähäisistä muutoksista, että ”Kalaston ikärakenteessa on merkkejä muutoksista, -- , sekä joissain tapauksissa siinä on merkkejä yksittäisen lajin lisääntymisen tai yksilönkehityksen häiriintymisestä siinä määrin, että jotkut ikäluokat voivat puuttua kokonaan.”

Käytännössä nämä vähäiset muutokset ovat sellaisia, että niitä ei todennäköisesti tavallinen kansalainen virkistyskäytössään tai muuten havaitse.

> *Ympäristöministeriön näkemys on, että hyvässä tilassa laatutekijöiden arvot eroavat ainoastaan vähän vertailuoloista. Käytännössä pintavesimuodostuman hyvän ja erinomaisen ekologisen tilan eroavaisuus ei ole havaittavissa tavanomaisessa vesien virkistyskäytössä taikka muussa toiminnassa.*

1.2 One out, all out-periaatteen käyttöönotto

Lausunnot

One out, all out -periaatetta ja sen käyttöönottoa käsiteltiin muutamissa lausunnoissa (Suomen ympäristökeskus, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto).

Ympäristöministeriön vastine

EU-tuomioistuimen Weser-ratkaisun jälkeen vesipuitedirektiivin heikentämiskieltoa on tulkittu laatutekijäkohtaisesti ja tämä ilmenee myös hallituksen esitykseen sisältyvästä vesienhoitolain 20 b pykälästä. Koska heikentämiskieltoa tarkastellaan laatutekijäkohtaisesti, on vesienhoidon suunnittelussa myös päätetty yhtenäistää vesien tilan luokittelua Weser-ratkaisun ja EU:n vesipuitedirektiivin yhteisen toimeenpanostrategian ohjeiden kanssa ottamalla käyttöön niin sanottu minimitekijäperiaate (*One out, all out*) vesien tilan

luokittelussa. Periaatteen mukaan vesien ekologisen tilan määrää heikoimmassa tilassa oleva laatutekijä. On arvioitu, että joidenkin vesimuodostumien osalta ekologisen tilan luokka tulee muuttumaan nykyisestä muutoksen johdosta. Muutos on kuitenkin tekninen luokittelutulosten esittämistapaan liittyvä, eikä vesimuodostumien tila todellisuudessa ole muuttunut. One out, all out -periaatteen käyttöönotto selkiyttää osaltaan vesien luokittelua ja hankkeiden vaikutusten arviointia suhteessa ympäristötavoitteisiin. Lisäksi muutos selkiyttäisi vesimuodostumakohtaisten vesienhoitolain 24 ja 25 §:n nojalla asetettavien poikkeusten käyttöä, kun näitä poikkeuksia tulisi asettaa laatutekijäkohtaisesti niille vesimuodostumille, jossa hyvää tilaa ei ole saavutettu.

Esimerkki: Lietvesi, Saimaa. Vesimuodostuma sijaitsee Puumalan edustalla ja on osa Saimaata. Järvi on luokiteltu erinomaiseen tilaan Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2022-2027. Biologisista laatutekijöistä kasviplankton osoittaa hyvää ja pohjaeläimet erinomaista tilaa. One out, all out -periaatteen mukaan järvi luokiteltaisiin hyvään tilaan. Kuitenkin pohjaeläimistön tila osoittaa erinomaista ja jos vesistöön kohdistuisi hanke, joka vaikuttaa pohjaeläimistön tilaan, voisi hanke edellytysten täyttyessä saada poikkeuksen, jos pohjaeläimistön tila olisi vaarassa heikentyä erinomaisesta hyvään. Kasviplanktonin tila ei kuitenkaan saisi heikentyä alle hyvän. Vastaavasti jossakin tyydyttävässä tilassa olevassa vesimuodostumassa joku yksittäinen laatutekijä saattaisi kuitenkin olla erinomaisessa tilassa.

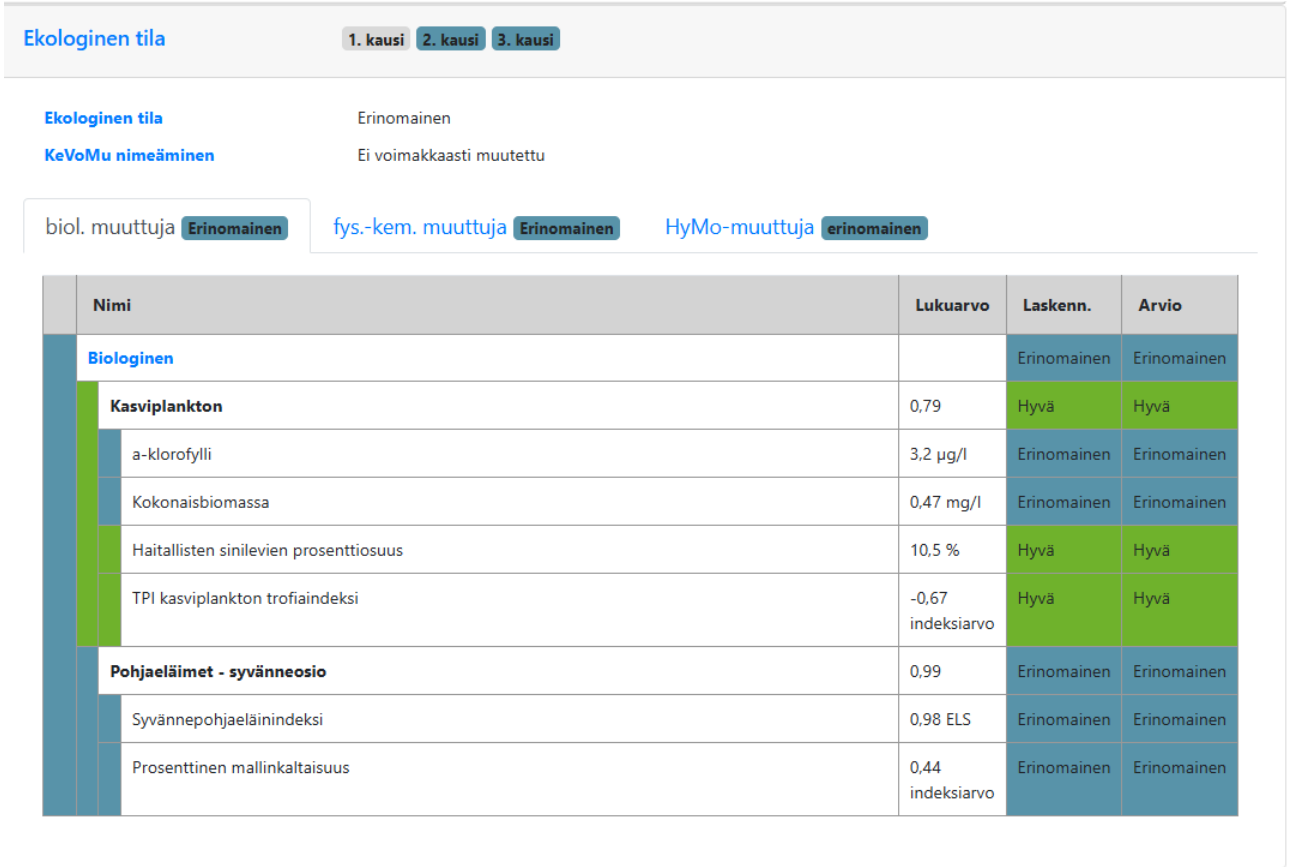

Ekologinen tila 1. kausi 2. kausi 3. kausi

Ekologinen tila: Erinomainen
KeVoMu nimeäminen: Ei voimakkaasti muutettu

biol. muuttuja Erinomainen | fys.-kem. muuttuja Erinomainen | HyMo-muuttuja erinomainen

Nimi	Lukuarvo	Laskenn.	Arvio
Biologinen		Erinomainen	Erinomainen
Kasviplankton	0,79	Hyvä	Hyvä
a-klorofylli	3,2 µg/l	Erinomainen	Erinomainen
Kokonaisbiomassa	0,47 mg/l	Erinomainen	Erinomainen
Haitallisten sinilevien prosenttiosuus	10,5 %	Hyvä	Hyvä
TPI kasviplankton trofiaindeksi	-0,67 indeksiarvo	Hyvä	Hyvä
Pohjaeläimet - syvänneosio	0,99	Erinomainen	Erinomainen
Syvännepohjaeläinindeksi	0,98 ELS	Erinomainen	Erinomainen
Prosenttinen mallinkaltaisuus	0,44 indeksiarvo	Erinomainen	Erinomainen

Luokittelua koskevat yksityiskohtaiset tiedot on saatavilla kaikista pintavesi-, pohjavesi- ja rannikkovesimuodostumista Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto[1] -palvelusta. Palvelu vaatii rekisteröitymisen.

[1] Linkki https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto <https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto>
ja https://wwwp2.ymparisto.fi/scripts/kirjaudu.asp <https://wwwp2.ymparisto.fi/scripts/kirjaudu.asp>

Vesikartta[2]-aineisto sisältää Avoin tieto -palvelua yleisempiä tietoja vesien tilasta. Karttapalvelussa esitetään vesienhoitosuunnitelmien 2022–2027 mukaiset pinta- ja pohjavesien tila-arviot. Pintavesistä esitetään jokien, järvien ja rannikkovesien ekologisen tilan arvio. Pohjavesistä esitetään määrällisen ja kemiallisen tilan perusteella tehty arvio sekä riskialueet ja selvityskohteet. Arviot perustuvat vuosien 2012–2017 aineistoihin.

> *Ympäristöministeriö toteaa, että on tarpeen yhtenäistää vesienhoidon luokittelua sen kanssa, miten vesimuodostuman tilan heikentämättömyysvaatimus on määritelty perustuen EU-oikeuteen. Tekninen luokittelutulosten esittämistapaan liittyvä muutos ei aiheuta muutoksia hallituksen esitykseen.*

1.3 Hankekohtainen poikkeus – pintaveden ekologiseen tilaan vaikuttava hanke

Lausunnot

Useissa lausunnossa tuodaan esille hankekohtaisen poikkeuksen ympäristövaikutuksia vesimuodostumaan, kun kyse on pintaveden ekologiseen tilaan vaikuttavasta hankkeesta.

Ympäristöministeriön vastine

Hankekohtaisten poikkeusten yhteismäärän on esityksessä arvoitu jäävän vähäiseksi. Esimerkkinä voidaan käyttää Ruotsia, jossa kaikki viisi myönnettyä poikkeusta ovat ilmeisesti koskeneet vesimuodostuman fyysistä muuttamista:

> Ruotsissa hankekohtaisesta vesipuitedirektiiviin 4 artiklan 7 kohdan mukaisesta poikkeuksesta päätetään lupa-asian yhteydessä. Niitä koskeva kuvaus vesienhoitosuunnitelmissa toimii raportointina EU:n komissiolle. Ruotsissa on myönnetty viidessä hankkeessa poikkeus ympäristötavoitteista lupamenettelyssä. Poikkeukset liittyvät hankkeisiin, jotka koskevat tulvasuojelua, talousveden saannin turvaamista (2 tapausta), vesimuodostuman poistamista voimalaitoksen purkamisen vuoksi ja luonnonsuojeluperusteisesta veden pinnan nostoa.

Suurin osa hankkeista ei aiheuta niin merkittäviä vaikutuksia pintaveden ekologiseen tilaan, että poikkeus olisi tarpeen tai että luvan myöntämisen edellytykset eivät täyttyisi. Ympäristöluvassa ja vesilain mukaisessa luvassa määrätään tarkkailuista, joita luvanhaltijan tulee kustannuksellaan tehdä ja seurata toimintansa vaikutuksia vesiin.

Ympäristötavoitteita koskeva sääntely on esityksen keskeinen ehdotus. Suomessa voi tulla sellaisia yhteiskunnallisia tarpeita, että poikkeaminen on tarpeen ja perusteltua niihin vastaamiseksi. Lisäksi on huomattava, että hankekohtainen poikkeus voi olla tarpeen myös ympäristön kannalta myönteisessä hankkeessa.

> *Ympäristöministeriö toteaa, että hankekohtainen poikkeus myös ekologisen tilan osalta on tarpeellinen osa kokonaisuutta, koska ympäristötavoitteet olisivat sitovia. Poikkeuksen edellytykset ovat tiukat ja kaikille hankkeille samat. Tarvitsemme tämän joustomahdollisuuden. Poikkeus on nimensä mukaisesti poikkeus ja tulee harvoissa tilanteissa kyseeseen. Asiaa tulee tarkastella kokonaisuutena ja siitä näkökulmasta poikkeamisen mahdollistaminen on perusteltua.*

[2] Linkki https://paikkatieto.ymparisto.fi/vesikarttaviewers/Html5Viewer_4_14_2/Index.html?configBase=https://paikkatieto.ymparisto.fi/Geocortex/Essentials/REST/sites/VesikarttaKansa/viewers/VesikarttaHTML525/virtualdirectory/Resources/Config/Default&locale=fi-FI

2. Pohjavesiä koskevat kysymykset

2.1 Pohjavesien pilaamiskielto YSL 17 §

Lausunnot

Pohjavesiä koskevan sääntelyehdotuksen osalta lausunnoissa tuodaan esille, että ehdotuksen suhde ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskieltoon on epäselvä, päällekkäinen tai pykälän kohtaa tulisi muuttaa muun mulla poistamalla pohjavesiä koskeva sääntely tai vähintään perusteluja tulisi selventää (Elinkeinoelämän keskusliitto, Metsäteollisuus ry, Kaivosteollisuus ry, Teknologiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry).

Tästä syystä esitetään myös tässä vastineessa pohjaveden pilaamiskiellon sisältöä, jotta voidaan selkeämmin perustella vesienhoitolaissa ehdotettua pohjavesiä koskevaa sääntelyä jaksossa 2.2.

Ympäristöministeriön vastine

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:ssä on pohjaveden pilaamiskielto. **Kielto on ehdoton. Kiellosta ei voi saada edes luvalla poikkeusta.**

Pilaamiskielto koskee **kaikkea toimintoja, myös niitä, joilta ei edellytetä ympäristölupaa.**

Pohjaveden pilaamiskiellon perusteella ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että **tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella** pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua (17 §:n 1 momentti, kohta 1). Tämä kohta tarkoittaa vesienhoitolain 2 a luvun mukaisia 1-luokan ja 2-luokan pohjavesialueita.

Pohjaveden pilaamiskielto **ulottuu myös muille alueille**. Näistä säädetään samassa pykälässä. Muualla eli edellä mainittujen pohjavesialueiden ulkopuolisilla alueilla, ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaa tai käsitellä siten, että **toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden** laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää (17 §:n 1 momentti, kohta 2). Kolmas kategoria pilaamiskiellossa on, **jos toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua** (17 §:n 1 momentin, kohta 3).

Pohjaveden pilaamiskielto sisältää lisäksi **pohjaveden laadun vaarantamisen käsitteen**, joten sellaiselle toiminnalle, josta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaara, ei voida sijoittaa pohjavesialueiksi määritetyille alueille. Suomen vedenhankintaan käytettävissä olevat pohjavesivarat sijoittuvat hiekka- ja soramuodostumille, joissa pohjaveden pinta on lähellä maan pintaa ja näiden muodostumien maaperä on hyvin vettäläpäiseviä, ja juuri näiden ominaisuuksien vuoksi myös herkkiä pilaantumiselle.

2.2 Ehdotettu sääntely vesienhoidon 20 b §:ssä liittyen pohjavesiin

Lausunnot

Pohjavesiä koskevan sääntelyehdotuksen osalta lausunnoissa tuodaan esille, että ehdotuksen suhde ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskieltoon on epäselvä, päällekkäinen tai pykälän kohtaa tulisi muuttaa muun mulla poistamalla pohjavesiä koskeva sääntely tai vähintään perusteluja tulisi selventää (Elinkeinoelämän keskusliitto, Metsäteollisuus ry, Kaivosteollisuus ry, Teknologiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry).

Ympäristöministeriön vastine

Pohjaveden pilaamiskielto ympäristönsuojelulain 17 §:ssä on yleinen säännös kuten edellä jaksosta 2.1 käy esille**. Esitetyssä vesienhoitolain 20 b §:ssä täsmennettäisiin uusia luvanmyöntämisedellytyksiä vesipuitedirektiivin ja EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun** (C-535/18 Land Nordrhein-Westfalen) mukaisesti.

Ehdotettu 20 b §:n täsmennys on tarpeen sen vuoksi, koska ympäristötavoitteista tulisi sitovia myös kansallisessa lainsäädännössä. Ehdotettu **täsmentäminen helpottaisi sekä luvan hakijaa että lupaviranomaista sääntelyn sisällön tulkinnassa**. Sääntelyn sijoittaminen vesienhoitolakiin on perusteltua, jotta sitä sovellettaisiin ympäristönsuojelulain lisäksi **myös vesilain** mukaisessa lupamenettelyssä. Lisäksi uusien luvan myöntämisedellytysten täsmentäminen tältä osin (hyvän tilan tavoite ja heikentämättömyysvaatimus) **samoissa pykälissä** varmistaisi myös osaltaan yhtenäistä tulkintaa ja yhdenmukaista soveltamista. Tällä ehdotetulla ratkaisulla **pintavesien, pohjavesien ja rannikkovesien** osalta sääntely sisältyisi näihin pykäliin vesienhoitolaissa.

Lausunnoissa esitetty malli eli pohjavesiä koskevan sääntelyn perustuminen ympäristönsuojelulain 17 §:ään johtaisi lupaedellytyksiä täsmentävien säännösten hajautumiseen. Eri vesimuodostumia koskevat säännökset olisivat jopa eri laeissa. Ympäristönsuojelulain 17 §:n tarkkuus ei vastaa myöskään eri direktiivien vaatimuksia ja EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Lausunnoissa esitetty malli olisi omiaan vaarantamaan yhdenmukaisen tulkinnan ja soveltamiskäytännön. Pohjavesien heikentämättömyysvaatimuksen osalta jäisi enemmän tulkinnanvaraa kuin hallituksen esityksessä ehdotetuilla vesienhoitolain 20 a – 20 b §:llä.

Ympäristölainsäädännölle on tyypillistä, että säännökset jättävät tulkinnan varaa. Ympäristölainsäädäntöön ei luonteensa vuoksi voida sisällyttää niin yksityiskohtaista sääntelyä, että soveltaminen kaikkiin erilaisiin tapauksiin ja tilanteisiin kävisi ilmi suoraan pykälistä. Ohjeistusta voidaan antaa tulkintaa ja soveltamiskäytäntöä yhtenäistämään.

> *Ympäristöministeriön näkemys on, että ehdotettu sääntely täsmentää ympäristösuojelunlain pohjaveden pilaamiskieltoa lupamenettelyissä. Ympäristönsuojelulain 17 §:n ja ehdotetun sääntelyn suhteen selventäminen voidaan tarvittaessa ottaa huomioon ympäristövaliokunnan mietinnössä.*

2.3 Pohjavesien luokittelu

Lausunto
Pohjavesialueisiin liittyen Kaivosteollisuus ry toi esille tarpeen perusteluissa selventää ehdotetun sääntelyn ja niiden määrittämiseen ja luokitteluun suhdetta.

Ympäristöministeriön vastine

Ympäristöministeriö selventää, että ehdotetut luvanmyöntämisedellytykset tulisivat sovellettaviksi pohjavesimuodostumiksi rajatuilla pohjavesialueilla. Näitä ovat 1-luokan, 2-luokan ja E-luokan pohjavesialueet.

Pohjavesialueista säädetään vesienhoitolain 2 a luvussa ja asetuksen (1040/2006) 2 a luvussa. Opas on vuodelta 2018[3]. Aikaisempaan hallintokäytäntöön perustunut luokitus (I, II ja III) on poistettu käytöstä.

[3] https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161164/OH_3_2018_Pohjavesialueet_opas_nettiin.pdf

ELY-keskuksen tehtävänä on määrittää ja luokitella pohjavesialueet. Pohjavesialueet määritellään hydrogeologisten olosuhteiden perusteella. Pohjavesialueella tarkoitetaan ympäristönsuojelulain mukaan geologisin perustein rajattavissa olevaa aluetta, jolla sijaitseva maaperän muodostuma tai kallioperän vyöhyke mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton.

Pohjavesialueet luokitellaan vedenhankintaa varten tärkeisiin (1-luokka) ja muihin vedenhankintaan soveltuviin (2-luokka) sekä niihin pohjavesialueisiin, joiden pohjavedestä luonnonsuojelulainsäädännön tai muun lainsäädännön perusteella suojeltu pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (E-luokka).

Pohjavesialueiden määrittämis- ja luokitustyö aloitettiin ELY-keskuksissa vuoden 2016 aikana ja tarkistuksia tehdään resurssien puitteissa. Lähes koko Suomessa tarkistukset on tehty.

ELY-keskuksen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, **jos** niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää (vesienhoitolain 10 c §). Pohjavesialueen luokitusta on muutettava, jos pohjavesialueesta saadaan uutta hydrogeologista tietoa, jolla on olennaista vaikutusta alueen luokitukseen. ELY-keskus arvioi uuden tiedon luotettavuutta ja merkitystä koko pohjavesialueen kannalta.

Määrittämisen ja luokituksen menettelystä säädetään myös laissa. Menettelyyn sisältyy kuuleminen ja tiedottaminen. Pohjavesialueen rajaus ja luokka sekä niiden perusteena olevat tiedot ja selvitykset ovat yleistä **ympäristötietoa**, jonka osalta yleisölle on varattava laajat tiedonsaantimahdollisuudet. Tiedot pohjavesialueista ovat Pohjavesitietojärjestelmässä.

Pohjavesialueen rajan määrittämisellä ja pohjavesialueen luokituksella **ei ole itsenäistä oikeusvaikutusta** toiminnanharjoittajien tai yksittäisten kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Pohjavesialueen rajaa ja luokitusta tulkitaan kuitenkin muun lainsäädännön, esimerkiksi ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa ratkaisutoiminnassa. Pohjavesialueiden suojelua toteutetaan muun muassa ympäristönsuojelulain ja vesilain (587/2011) mukaisissa valvontamenettelyissä, maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alueidenkäyttölain) mukaisessa alueiden käytön ohjauksessa sekä toimialakohtaisella normiohjauksella.

Ympäristövaliokunta voi tarvittaessa harkita, jos mietinnössä tätä selvennetään.

2.4 Pohjaveden otto

Vesilain (587/2011) tavoitteena on muun muassa sovittaa yhteen vesivarojen ja vesiympäristön käyttöä niin, että se on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää ja parantaa vesivarojen ja vesiympäristön tilaa.

Vesilain 3 luvun 3 §:n mukaan **lupa** tarvitaan aina, esimerkiksi silloin kun on kyse veden ottamisesta vesihuoltolaitoksen tarpeisiin. Myös muuhun pohjaveden ottoon tarvitaan lupa, kun otettava määrä on yli 250 m^3 vuorokaudessa. Luvan tarve voi perustua myös vedenottohankkeen arvioituihin vaikutuksiin lain 3 luvun 2 §:n nojalla.

Pohjaveden ottamisesta on tehtävä **ilmoitus**, jos otettava määrä on **yli 100 m^3/vuorokaudessa, jos** ottamiseen ei tarvita lupaa.

Veden ottamista koskeva hanketyyppikohtainen sääntely sisältyy vesilain 4 lukuun. Lukua sovelletaan sekä pintaveden että pohjaveden ottamiseen. Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen omistamalle alueelle, jos pohjaveden ottoon ei tarvita lupaa.

Paikallisen vesiosuuskunnan tai kiinteistöjen yhteisen pohjaveden oton luvan tarve perustuu edellä mainittuun vesilain sääntelyyn. Pohjaveden ottaminen esim. pumppaamalla voi myös olla niin vähäistä, että lupaa ei tarvita ja ilmoitus on riittävä. Haja-asutusalueella on käytössä myös paljon talousvesikaivoja.

Vesilain 4 luvun 8 § nojalla on voitu antaa oikeus sijoittaa vesijohto toisen alueelle.

Vesilakiin sisältyy myös vedenottamon suoja-alueita koskevia pykäliä. Niiden tarkoitus on suojata pohjaveden ottamon ympärillä oleva alue suoja-alueeksi ja antaa aluetta koskevia määräyksiä (vesilain 4 luvun 10-11 §).